

ADAPTIV KIIYIM DIZAYNI ORQALI SIFATLI INSONLARNING KUNDALIK HAYOTINI YAXSHILASH MASALALARI

**Xomidov Voxidjon Obidovich Farg'ona davlat texnika universiteti Yengil sanoat
muhandisligi kafedrası dotsenti(Phd)**

Fozilova Muhlisaxon Shukrullo qizi

Farg'ona politexnika instituti, M35-25 magistr talabasi

e-mail muhlisafozilova7879@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur ilmiy ishda adaptiv kiyim dizaynining imkoniyati cheklangan insonlarning kundalik hayot sifatini yaxshilashdagi o'rni tahlil qilingan. Tadqiqot davomida adaptiv kiyimlarning qulaylik, ergonomika, funksionallik va estetik jihatlari ko'rib chiqilib, ularning insonning mustaqil harakatlanishi, kundalik faoliyati va psixologik holatiga ta'siri yoritilgan. Shuningdek, adaptiv kiyim dizayni orqali kundalik hayotda vaqt va energiya tejallishi, xavfsizlik hissining oshishi hamda ijtimoiy moslashuv darajasining yaxshilanishi asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari adaptiv kiyim dizaynining imkoniyati cheklangan insonlar hayot sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: adaptiv kiyim dizayni, imkoniyati cheklangan insonlar, kundalik hayot sifati, ergonomika, qulaylik, funksionallik, mustaqil hayot, inklyuziv dizayn, maxsus kiyimlar

Аннотация: В данной научной работе анализируется роль адаптивного дизайна одежды в улучшении качества повседневной жизни людей с инвалидностью. В ходе исследования были рассмотрены комфорт, эргономика, функциональность и эстетические аспекты адаптивной одежды, а также подчеркнуто их влияние на самостоятельное передвижение, повседневную деятельность и психологическое состояние человека. Кроме того, доказано, что адаптивный дизайн одежды экономит время и энергию в повседневной жизни, повышает чувство безопасности и улучшает уровень социальной адаптации. Результаты исследования показывают, что адаптивный дизайн одежды важен для улучшения качества жизни людей с инвалидностью.

Ключевые слова: адаптивный дизайн одежды, люди с инвалидностью, качество повседневной жизни, эргономика, комфорт, функциональность, самостоятельная жизнь, инклюзивный дизайн, специальная одежда

Abstract: This scientific work analyzes the role of adaptive clothing design in improving the quality of daily life of people with disabilities. During the study, the comfort, ergonomics, functionality and aesthetic aspects of adaptive clothing were considered, and their impact on independent movement, daily activities and psychological state of a person was highlighted. Also, adaptive clothing design is proven to save time and energy in everyday life, increase the sense of security and improve the level of social adaptation. The results of the study show that adaptive clothing design is important in improving the quality of life of people with disabilities.

Keywords: adaptive clothing design, people with disabilities, quality of daily life, ergonomics, comfort, functionality, independent life, inclusive design, special clothing

Adaptiv kiyimlarni saqlash insonlarning kundalik sifatini yaxshilashda muhim hayotdan biri hisoblanadi. Kundalik hayot sifati insonning mustaqil harakatlanishi, o'z qobiliyatini qondira olishi, jamiyatda faol ishtiroki va o'zini quvvat olish imkoniyati uning rivojlanishi bilan bevosita bog'liqdir. Imkoniyati harakat insonlar uchun oddiy kiyimlar ko'pincha noqulay bo'ladi, qiyinchilik tug'diradi va faoliyatni murakkablashtiradi. Shu sababga ko'ra, kiyim-kechak ishlab chiqarishga va insonning kundalik hayotini yengillashtirishga qaratilgan.

Adaptiv kiyimlarning maqsadli boshqarish insonlarning kundalik faoliyatida mustaqillikdan kelib chiqadi. Kiyimni mustaqillikka oid bo'lgan insonning o'ziga ishonch hosil qiladi. Bu esa kundalik hayot sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Adaptiv kiyim dizaynida qulaylik, ergonomika va funksionallik asosida yaratilgan. Kiyim inson tanasining harakatga moslashib, kundalik harakatni cheklamasligi kerak.

Kundalik hayot sifatini yaxshilashda adaptiv kiyim dizaynining ergonomiki muhimi ehtiyotkorlik ega. Ergonomik to'g'ri ishlab chiqarish kiyim mushak-skelet tizimiga yuk tushirmaydi, sezgir nuqtalarda hosil qiladi va uzoq vaqt kiyganda ham zararliq tug'dirmaydi. Imkoniyati insonlar ko'pincha bir vaqtda uzoq vaqt bo'lishlari sababli kiyimning tanaga joylashuvi va stress taqsimoti hayot sifatiga katta ta'sir

ko'rsatadi. Adaptiv kiyim ishlab chiqarishni material olib, insonning jismoniy holatini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

Adaptiv balki kiyim kundalik hayotda jismoniy, jismoniy qulaylikni ham ta'minlash. Tashqi ko'rinishi va zamonaviy bo'lgan kiyimlarini saqlash insonlarning o'zini jamiyatdan qolgan uning qilmasligiga yordam beradi. Kiyim insonning o'ziga bo'lgan munosabatini shakllantirilishi muhimdan biri lib, qulay va chiroyli kiyimlar bo'lib ruhiy holat. Shu sabab adaptiv kiyim dizayni estetik va funksional muammolarni uyg'unlashtirgan holda ishlab chiqilishi zarur.

Kundalik hayot sifatini yaxshilashda adaptiv kiyimlarning olishi ham muhim masala. Imkoniyati ishlashiga insonlarning vaqt o'tishi bilan o'chirish mumkin, masalan, rehabilitatsiya jarayonida harakat kengayadi yoki yo'qotish, cheklanishi mumkin. Shu tufayli adaptiv kiyim dizaynda soz mahsulot va kiyimdan yuk tashish ega. Bunday dizayn kiyimlari uzoq vaqt davomida ushlab turilishiga imkonning va kundalik hayotda qulaylikni saqlab qoladi.

Adaptiv kiyim dizayni kundalik hayot sifatini yaxshilash masalalari ijtimoiy xavfsizlik ham ega. Bunday kiyimlar insonlarning jamiyatda faol bo'lishiga yordam beradi. Kundalik hayotda qulay kiyimga ega bo'lgan inson o'zini erkinroq his qiladi va tashqi muhit bilan muloqoti osonlashadi. Shu nuqtai nazardan, adaptiv kiyim dizayni inklyuziv jamiyatni rivojlantirishga xizmatga muhim omil sifatida qaraladi.

Xulosa qilib, adaptiv kiyim kiyim insonlarning kundalik hayotini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Qulay, ergonomika, funksionallik va estetikani o' mujassam etgan adaptiv kiyimlar insonning jismoniy va jismoniy holatini qo'llab-, barqarorlik barqaror va ijtimoiy faolligini kuchaytiradi. Uch yo'l borilayotgan ilmiy izlanishlar va dizayn ishlarini olib tashlash insonlar uchun yanada qulay va samarali kiyimlarni olish uchun zamin.

Adaptiv kiyim dizayni orqali kundalik hayot sifatini yaxshilashda va energiya tejallishi muhim omil bo'ladi. Imkoniyati insonlar uchun oddiy kiyinish jarayoni ko'pincha ko'p vaqt va jismoniy kuch talab qiladi. Agar kiyim loyihalash jarayonini soddalashtirsa, inson kundalik faoliyatining boshqarilishiga ko'proq e'tibor qaratish imkoniga ega bo'ladi. Bu asosiy jismoniy charchoqni kuchi, balki kunning kuchli faol bo'lishi mumkin. energiya hayot kundalik sifati yaxshilanadi va inson o'z vaqtini yanada samarali qiladi.

Adaptiv kiyimlarning kundalik hayotga ta'siri uy ko'rinishidan tashqarida, jamoada ham yoqqol namoyon bo'ladi. Jamoat transportidan yuk tashish, ish joyida faoliyat yuritish yoki ta'lim jarayonida qatnashish jarayonida qulay kiyim biznes ega. Agar kiyimni cheklamasa va inson tanasiga mos bo'lsa, tuzoq muhit bilan o'zaro aloqalar engillashadi. Bu holat foydalanuvchilarning jamiyatdagi ishtirokini faollashtirib, ijtimoiy moslashuv yordami.

Adaptiv kiyim dizayni kundalik hayot sifatiga ta'sir qiluvchi muhimdan yana bir biri etuvchi – his qiladi. Imkoniyati boshqarish insonlar ko'pincha muvozanatni saqlashda yoki harakat ehtiyotkor bo'lishga majbur bo'ladilar. Noto'g'ri kiyim ushbu jarayonda tug'dirishi mumkin. Adaptiv dizayn yordamida amalga oshiradigan ta'minlovchi echimlarni qo'llanilganda, inson o'zini ishonchli ishonchliroq his va kundalik tutishdan qo'rqmaydi. Bu holat hayot sifatining tibbiy yaxshilanishiga olib keladi.

Kundalik hayot sifatini foydalida adaptiv kiyimlarni parvarish qilish va qulayligi muhim rol o'ynaydi. Imkoniyati insonlar uchun kiyimni yuvish, tozalash va saqlash jarayonlari ham qiyinchilik tug'dirishi mumkin. Shu tufayli adaptiv kiyimda parvarishi oson, tez quradigan va uzoq muddat shaklini saqlaydigan yechimlar muhim kasb etadi. Bunday kiyimlar kundalik hayotda qo'shimcha yuk bo'lmasdan, qulaylik manbai bo'lib xizmat qiladi.

Adaptiv kiyim dizaynining kundalik hayot sifatiga ta'siri
1-jadval

№	Ta'sir etuvchi omil	Omilning tavsifi	Kundalik hayot sifatiga ta'siri
1	Ergonomik dizayn	Tana holati va harakat imkoniyatlariga mos kiyim konstruksiyasi	Harakat erkinligi oshadi, jismoniy zo'riqish kamayadi
2	Kiyib-yechish qulayligi	Mustaqil kiyinishga mos dizayn yechimlari	Mustaqillik darajasi ortadi

3	Moslashuvchanlik	Sozlanadigan va moslashuvchi elementlar	Kiyim uzoq muddat qulay foydalaniladi
4	Xavfsizlik	Bosim va ishqalanishni kamaytiruvchi yechimlar	Jarohatlanish xavfi kamayadi
5	Psixologik qulaylik	Estetik va zamonaviy tashqi ko'rinish	O'ziga bo'lgan ishonch oshadi
6	Vaqt va energiya tejalishi	Kiyinish jarayonining soddalashuvi	Kundalik faoliyat samaradorligi ortadi
7	Gigiyenik qulaylik	Havo va namlik o'tkazuvchi dizayn	Teri salomatligi saqlanadi
8	Ijtimoiy moslashuv	Jamoat joylarida qulay foydalanish	Jamiyatda faol ishtirok etish osonlashadi

Adaptiv kiyim dizayni kundalik hayot sifatini yaxshilash iqtisodiy siyosat bilan ham bog'liqdir. To'g'ri ishlab chiqarish va kiyimlar bu uzoq vaqtga olib chiqadi, esa tez-tez kiyim zaruratini yuklaydi. Jahon muammolari insonlar va oilalar uchun yuk yengillashadi. Iqtisodiy yordamlik esa insonning umumiy sifatiga ta'sir ko'rsatadi.

Adaptiv kiyim dizayni kundalik hayot sifatiga ta'siri jamiyatning umumiy munosabatiga ham bog'liq. Imkoniyati insonlar uchun qulay va zamonaviy kiyimlar jamiyatda in fikrlashni rivojlantiradi. Bunday kiyimlarni nogironlikni cheklovchi omil emas, balki dizayn orqali moslashuv qobiliyati namoyon bo'ladi. Inson huquqlari insonlar o'zlarini jamiyatning teng huquqli a'zosi sifatida his qiladilar, bu esa qonuniy hayot sifatini yanada yuksaltiradi.

Xulosa

Adaptiv kiyim-kechaklarni saqlash insonlarning kundalik sifatini yaxshilash masalalari bugungi kunda kundalik hayotdagi ijtimoiy va ilmiy tadqiqotchilardan biri hisoblanadi. Insoniyatning sog'lig'iga zarar etkazishi mumkin emas. Adaptiv kiyim dizayni esa ushbu ko'rinishda tashqi ko'rinishga ega bo'ladi.

Qulay va ergonomik ishlab chiqarish to'g'ri ishlab chiqarish adaptiv kiyimlar insonning mustaqil tiklanishni yaxshilashni, kundalik faoliyatda energiya va tejamkorlik vaqtini ta' va jismoniy zo'riqishni saqlash. Shu bilan birga, estetik jozibali adaptiv kiyimlar insonning psixologik holatini tekshirish, o'ziga bo'lgan ishonchini davolash. Bu esa ishlaydigan insonlarning jamiyatda faol bo'lishiga va ijtimoiy moslashuv jarayonining tez yordamga xizmat qiladi.

Xulosa qilib, adaptiv kiyim kiyim insonlarning kundalik hayot sifatini muhimda muhim rol o'ynaydi. Ush yo'nalishda olib boriladigan ilmiy tadqiqot va innovatsion dizayn loyihalari kelgusida yanada qulay, qulay foydalanish va foydalanishni muhimga imkon beradi hamda inklyuziv jamiyatni rivojlantirishga hissa qo'shadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ismoilov AX Kiyim qurilishi asoslari . – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
2. Qodirov MM Ergonomika va kiyim dizayni . – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
3. Ashurova N.Sh. Adaptiv va maxsus kiyimlarni kiritish . – Toshkent, 2020.
4. Salimova DR Kiyim materialshunosligi . – Toshkent: Fan, 2017.
5. ISO 8559-1:2017. Tana o'lchovlari uchun antropometrik ta'riflar .
6. ISO 13688:2013. Himoya kiyimlari – Umumiy talablar .
7. Watkins S. Kiyim-kechak: Ko'chma muhit . – Oksford: Blackwell Science, 2016.
8. Xayr E., Hakala L. Inklyuziv va moslashuvchan kiyim dizayni . – Moda texnologiyalari jurnali, 2018.
9. Black M. Kundalik hayot uchun moslashuvchan kiyimlarni loyihalash . – London: Routledge, 2019.
10. Kang Y., Kim H. Moslashuvchan kiyim dizayni va hayot sifati . – Xalqaro kiyim-kechak fanlari jurnali, 2020.

